

Kadernota 2023

Versie: Vastgesteld door Raad

14 juli 2022

1 Leeswijzer

De Kadernota 2023 geeft dit jaar slechts beperkt inzicht in het meerjarenperspectief 2023-2026. Dit jaar betreft het een beleidsarme kadernota. Reden hiervoor is dat er nog volop gewerkt wordt aan de uitwerking van het coalitieakkoord en het inzichtelijk maken van eerder genomen beleidsvoorstellen.

Ten tijde van het opstellen van deze kadernota was de Meicirculaire nog niet uitgebracht en waren dus ook de financiële effecten voor onze gemeente niet bekend. Dit terwijl de meicirculaire dit jaar extra veel wijzigingen bevat.

De integrale afweging en de besluitvorming over de meerjarenbegroting vindt plaats bij de begrotingsbehandeling.

De kadernota legt de uitgangspunten vast voor het opstellen van de Begroting 2023-2026.

Alle bedragen in de financiële tabellen hebben we afgerond op hele getallen en zijn "x € 1.000". Het beleid in deze kadernota heeft bijna overal een structureel financieel karakter. Waar het een incidenteel karakter heeft, staat het vermeld.

In de paragraaf 'Verbonden partijen' leggen we de mate van sturing vast die we in 2023 gaan toepassen voor de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn onder andere de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen.

1.1 Aanbiedingsbrief

Op 19 mei is het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026 'Diemen met elkaar en voor elkaar' in de raad vastgesteld. Momenteel wordt volop gewerkt aan de uitwerking van dit coalitieakkoord en het in kaart brengen van alle andere beleidsvoorstellen die volgen uit nieuwe ontwikkelingen. Het is te kort dag om de resultaten hiervan in de kadernota te presenteren. Er is meer tijd nodig om alle nieuwe beleidsvoorstellen op een afgewogen en betrouwbare wijze voor te leggen. Dat leidt tot een 'beleidsarme' kadernota, in deze kadernota zijn alleen de gevolgen van de jaarrekening 2021 opgenomen en de autonome ontwikkelingen.

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen waar we geen keuze meer in hebben. Dit kan voortkomen uit de toename van het aantal inwoners of uit de bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling waarvan de begroting 2023 al is vastgesteld.

In deze kadernota vragen we u wel om de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2023 vast te stellen. Het betreft de aantallen woningen, inwoners en de te hanteren rentepercentages en indexeringscijfers voor 2023.

Inkomsten vanuit het Rijk

Een groot deel van de uitgaven van de gemeenten wordt gedekt met geld dat we vanuit het Rijk ontvangen, de zogenoemde algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Middels circulaire worden gemeenten op de hoogte gebracht hoeveel geld verwacht kan worden. De begroting 2023 baseren we op de 'Meicirculaire 2022'. Ten tijde van het opstellen van deze kadernota was er nog geen circulaire uitgebracht en waren dus ook de financiële effecten voor onze gemeente niet bekend. Dit terwijl de meicirculaire dit jaar extra veel wijzigingen bevat.

De meicirculaire geeft inzicht in de gevolgen van de herverdeling van het Gemeentefonds en bevat de vertaling van het regeerakkoord voor gemeenten. Van beiden is de verwachting dat deze grote invloed hebben op onze financiële positie.

Van de herverdeling weten we dat deze een oplopend negatieve invloed zal hebben. Het totale negatieve effect wordt in 2026 zichtbaar.

Voor het regeerakkoord is tot en met 2025 extra geld beschikbaar gesteld, vanaf 2026 (einde kabinetsperiode) zijn er (nog) geen middelen toegezegd.

Het mag duidelijk zijn dat in ieder geval voor 2026 een forse financiële dip te verwachten is.

Daarnaast bevat de circulaire een aanpassing van het accres (toename) van het Gemeentefonds (de te verdelen pot). De hoogte van het Gemeentefonds wordt mede bepaald door de uitgaven die het Rijk zelf doet. Deze toename wordt uitgedrukt in het zogenoemde 'accres'. Ook de prijsinflatie wordt meegenomen en uitgedrukt in het accres.

Zodra de financiële effecten van de 'Meicirculaire 2022' bekend zijn ontvangt u hierover een informatieve memo. Het niet beschikbaar hebben van deze informatie is mede reden om deze kadernota beleidsarm voor te leggen. De meicirculaire heeft invloed op de financiële krapte of ruimte die er is voor nieuwe beleidsontwikkelingen en de realisatie van de ambities uit het coalitieakkoord.

Vaststellen uitgangspunten Begroting 2023

Het belangrijkste onderdeel van de kadernota is het vaststellen van de uitgangspunten voor het opstellen van de Begroting 2023. In deze kadernota vragen wij u de volgende uitgangspunten vast te stellen:

- Aantallen woningen en inwoners 2023-2026;
- Loonindexering personeelskosten;
- Prijsindexering voor uitgaven en inkomsten;
- Prijsindexering belastingen 2023;
- Structurele gevolgen Jaarrekening 2021;
- Autonome ontwikkelingen;
- Algemene uitkering op basis van Decembercirculaire 2021;
- De mate van sturing op de verbonden partijen.

Vertrekpunt

Financieel vertrekpunt voor deze kadernota is het meerjarenperspectief zoals gepresenteerd in de Programmabegroting 2022.

Bij het opstellen van de begroting gebruiken we het provinciaal toezichtskader als leidraad.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Saldo structureel	520	775	1.115	1.545
Saldo incidenteel	-335	-40	-	-
Meerjarenperspectief Programmabegroting 2023	185	735	1.115	1.545

Uitgangspunt is dat het college een sluitend structureel meerjarenperspectief presenteert bij aanbidding van de Programmabegroting 2023. Het saldo van de kadernota is uitgesplitst in een structureel en incidenteel saldo. Er wordt door de provincie op toegezien dat het structurele meerjarensaldo in ieder geval positief is.

Beleidsarme financiële ontwikkelingen op een rij

In onderstaand overzicht zijn alle beleidsarme financiële effecten op een rij gezet. De onderbouwing van de uitgangspunten en de toelichting op de autonome ontwikkelingen worden verderop in deze kadernota toegelicht.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Meerjarenperspectief Programmabegroting 2022	185	735	1.115	1.545
Structurele gevolgen Jaarrekening 2021	-675	-675	-675	-675
Autonome ontwikkelingen				
- Personeelskosten	-540	-540	-540	-540
- Prijsindexering	-995	-995	-995	-995
- Belastingen	240	240	240	240
Algemene uitkering (exclusief effecten Meicirculaire 2022)	1.315	1.340	1.475	1.810
Autonome ontwikkelingen:				
- Structureel	-535	-515	-515	-515
- Incidenteel	-100	-	-	-
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2023	-1.105	-410	105	870

Wanneer bovenstaande effecten worden gesplitst in structurele en incidentele effecten leidt dat tot onderstaand meerjarenperspectief.

Saldo meerjarenperspectief Kadernota 2023	2023	2024	2025	2026
Structureel	-670	-370	105	870
Incidenteel	-435	-40	-	-
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2023	-1.105	-410	105	870

De waarde van bovenstaand perspectief is niet zo groot gezien het feit dat er nog veel financiële ontwikkelingen verwerkt moeten worden. Af te lezen is dat het saldo in 2025 omslaat naar een licht positief saldo.

Opgenomen stelposten in verband met de groei van Diemen

Conform voorgaande jaren worden in de kadernota stelposten opgenomen als gevolg van de groei van Diemen. Onderstaande stelposten zijn meegenomen in het gepresenteerde meerjarenperspectief.

Stelposten Groei van Diemen	2023	2024	2025	2026
Uitbreiding formatie	150	300	450	600
Bedrijfsvoering	25	50	75	100
Bijdrage Duo+	100	200	300	400
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	100	200	300	400
Subsidies instellingen	25	50	75	100
Totaal Stelposten groei van Diemen	400	800	1.200	1.600

Van bovenstaande stelposten weten we dat deze kosten zich gaan voordoen. Jaarlijks bij het opstellen van de begroting bepalen we waar de stelposten voor worden ingezet. De stelposten voor de inkomsten zijn verwerkt in de verwachte opbrengsten van de onroerend zaakbelasting (OZB) en bij de berekening van de algemene uitkering.

Begrotingsproces

In de kadernota hoeft het structurele meerjarenperspectief nog niet sluitend te zijn. Bij de aanbidding van de begroting 2023 wel. We starten met de vertaling van onze ambities in het coalitieakkoord en de (financiële) vertaling van reeds vastgestelde beleidsnotities. Daarbij geven we een financiële vertaling van nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen. Deze voegen we toe aan het in deze kadernota gepresenteerde meerjarenperspectief. Onderdeel daarvan is ook het actualiseren van het meerjaren investeringsplan. De ambities uit het coalitieakkoord worden vertaald naar de benodigde investeringsbudgetten en we passen op basis van de marktontwikkelingen bestaande investeringsbudgetten aan. De actualisatie heeft in ieder geval gevolgen voor de investeringsbudgetten van het zwembad en de middelbare school.

Zodra we de financiële effecten van de 'Meicirculaire 2022' in kaart hebben gebracht weten we in hoeverre er sprake is van financiële krapte of ruimte. Wanneer er sprake is van krapte (tekorten) dan zetten we een proces in waar we niet alleen de nieuwe beleidsvoorstellen opnieuw toetsen maar ook bestaand beleid herijken. Dit moet uiteindelijk tot een sluitende begroting 2023 leiden welke we in september aan uw raad aanbieden.

Aandachtspunt is de werkdruk binnen de ambtelijke organisatie. De corona laat nog steeds sporen na in de vitaliteit van medewerkers, de vluchtelingenstroom uit Oekraïne vraagt behoorlijk wat ambtelijke capaciteit die niet voorzien was en tenslotte is de arbeidsmarkt krapper dan ooit te voren. Het werven en binnen houden van goed personeel is een grote uitdaging die van directie en teamleiders meer tijd vergt dan voorzien. Ondertussen moet de reguliere dienstverlening gewoon door gaan.

We merken al verbeteringen vanuit de organisatieontwikkeling 'Diemen '22'. Tegelijkertijd zien we dat we er nog niet zijn en dat de organisatie nog steeds in een ontwikkelfase zit.

Bovenstaand stappenplan en de aandacht voor de ambtelijke capaciteit zullen uiteindelijk de tot standkoming van de begroting 2023 niet in de weg staan. Planning is de 'Programmabegroting 2023' eind september ter bespreking en vaststelling aan te bieden.

Dit jaar willen we de raad meer betrekken bij de inhoudelijke discussie over de begroting. Tot op heden was er in het begrotingsproces ruimte voor technische vragen om vervolgens direct over te gaan tot besluitvorming. Het college heeft bij de griffie aangegeven graag gelegenheid te geven voor een informatieve behandeling van de begroting. De griffie zal hiertoe met een nieuw begrotingsdraaiboek komen.

Uitgangspunten Begroting 2023

2.1 Aantal woningen en inwoners 2023-2027	11
2.2 Personeelskosten	13
2.3 Prijsindexering	14
2.4 Indexering belastingen en tarieven	15
2.5 Algemene uitkering	16
2.6 Rente	18